

ПРИЛАГАНЕ НА МЕТОДА CLIL В НАЧАЛЕН ЕТАП

Милена Маркова Янчева
ОУ „Петко Р. Славейков“, Варна

APPLYING CLIL TEACHING METHOD IN PRIMARY SCHOOL CLASSES

Milena Markova Yancheva
Primary school „Petko R. Slaveykov“, Varna

Abstract: In today's dynamic, rapidly evolving and changing world, there are a number of challenges facing various spheres of public life, in particular the educational process. Teachers find that nowadays a major problem in school education is the weak and declining motivation of students to learn. Teachers are looking for ways to increase students' interest in the subject they teach.

In the last 30 years, the only major development in foreign language teaching has been the introduction of information and computer technology in teaching. In this regard, the CLIL method can be said to be a means of overcoming the stagnation in the teaching of foreign languages and to increase students' interest in both the topic studied and the language in which it is taught.

This report reviews the history of the CLIL method, its theoretical foundations and applications. The legislative support of the method is indicated both by the educational policy of the European Union and by the foreign language curricula in Bulgaria. The main characteristics of the method, which make it an effective method for the development of skills in the 21st century, are also considered. The conclusions are based on twenty teaching practices, developed by the method in the Primary Stage of „Petko R. Slaveykov“ Secondary School, town of Varna. They illustrate its effectiveness, increased interest among students and lasting knowledge of the language and non-language subject. Opinions of parents and students and fellow teachers were analyzed.

Keywords: CLIL method, primary school, integrated learning, increase of interest, lasting knowledge.

Терминът CLIL или Content and Language Integrated Learning¹ означава интегрирано изучаване на съдържание и на език. Методът CLIL е иновативен, защото развива: съдържание; комуникация; познание, чрез интердисциплинарни връзки; културно опознаване. Изучаването на учебен предмет на езика на друга култура е начин за разбиране на различни гледни точки. Именно това е от основно значение при насърчаване на европейското разбирателство и европейското гражданство.

CLIL е взаимовръзката, която се изгражда от комуникативната ориентация на езиковото обучение, интересът към съдържанието и взаимодействието в класната стая. Резултатът е насърчаване на интерактивните методи увеличаване на мотивация при учениците. CLIL е подход, който развива ключовите компетентности за учене през целия живот. Те са формулирани в Препоръките на Европейския парламент и Съвет. Всичките те акцентират на критично мислене, инициативност, разрешаване на проблеми, творчество, вземане на решения и управление, и са елементи на метода CLIL. Осигурява учебна среда, при която идеята за автентичност се отнася както за съдържанието, така и за взаимодействието. CLIL използва разнообразни техники за учене, които водят до автономност на обучаващият се – най-високата цел на всяко образование. Темите, които се изучават в CLIL часовете помагат на учениците да осъзнаят значението на формите на сътрудничество – групова работа и работа по проект.

Методът CLIL съответства на политиката на ЕС за подкрепа на изучаване на два чужди езика, което насърчава езиковото многообразие в Европа. Чрез изучаването на езици се стимулира комуникацията, взаимодействието и мобилността в Европа. CLIL намира подкрепа и в учебните програми по английски език и у нас. Методът се прилага за гимназиален етап в България, но той се оказва изключително подходящ и за ученици от начален етап на обучение – I, II, III, IV клас.

Практиките по метода CLIL са проведени във втори, трети и четвърти клас Начален етап на ОУ „Петко Р. Славейков“ гр. Варна през учебната 2020/2021 година.

Теми на практики по метода CLIL в IV клас: „България на картата на Европа и на Балканския полуостров“ – интердисциплинарен урок по *Човекът и обществото* и *Английски език*; „Числата от 1 до 1000“ – интегриран урок по *Английски език* и *Математика*; „My holiday postcards“ – интегриран урок по *Английски език* и *Изобразително изкуство*; „Рециклиране“ – интегриран урок по *Английски език* и *Технологии и предприемачество*.

Практики в III клас: „Значение на въздуха и водата“ – интегриран урок по *Човек и природа* и *Английски език*; „Природа – жива и нежива природа“ – интегриран урок по *Човек и природа* и *Английски език*;

Практики във II клас: „Геометрични фигури“ – интегриран урок по *Математика* и *Английски език*; „Моят град“ – интегриран урок по *Човекът и обществото* и *Английски език*; „Транспорт“ – интегриран урок по час на класа и *Английски език*.

Във втори клас, съгласно програмата по чужд език на МОН, учениците започват да учат азбуката и изписването на думи. Голяма част от тях имат основен речников запас, но трудно пишат и/или не успяват да прочетат условие на упражнение или текст. В тази възрастова група е подходящ комуникативният подход – говорене, повтаряне, имитация. Учениците, с помощта на клипове, картинки и песнички заучават дадени понятия. Визуализацията при тях е особено важна. В тази възрастова група изобразителното изкуство, технологии и предприемачество, музика са в изключителна помощ за учителя. Съобразени с целта на урока, интегрирането на различни предмети и дейности стимулират извличането, прилагането и запаметяването на новата информация. Упражненията, свързани с рисуване, оцветяване, подреждане на табла, картинки, песен – придават непринуденост и лекота на материала, и децата несъзнателно усвояват новите знания. В приложените от мен практики, изключително залагам на визуализацията и когнитивните умения на децата. В процес на практиките се използват максимално опростени въпроси и фрази/ изречения, с цел да не се демотивират децата, ако се сблъскат с голям брой нови думи и/ или понятия. По време на часовете, проведени по метода CLIL учениците са активни, мотивирани и с желание работят по време на часа. Участие вземат и ученици със слаби оценки.

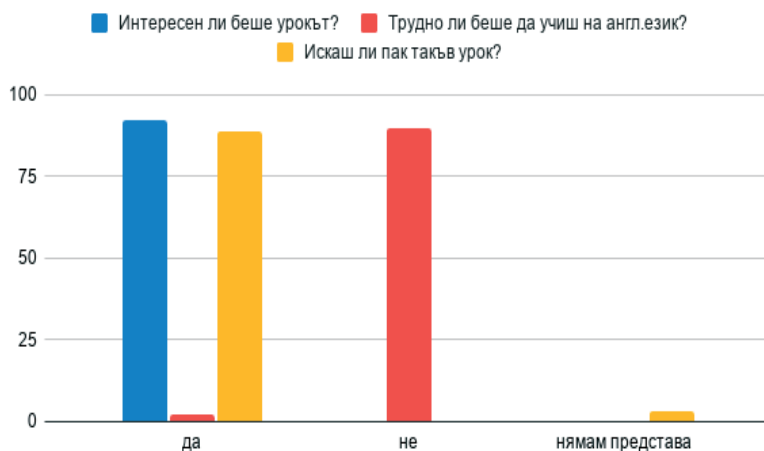
Практиките в трети клас отново са съобразени с програмата на МОН по Чужд език. На този етап учениците започват да четат кратки текстове. Тук отново наблегнах на комуникативния подход и визуализацията. Клиповете са подходящо средство за въвеждане на темата на урока и извличане на основните понятия от децата. Отново се забелязва липса на достатъчно лексика при децата. В трети клас децата се справят с четене с разбиране на кратки текстове. С помощта на различни упражнения – четене с разбиране/ свързване / попълване / отговор на въпроси – понятията по темата се въвеждат и отработват. Много е важен балансът в дейностите, за да се стимулират децата и да се поддържа техният интерес. Темите се нуждаят от допълнителни часове за упражнение, за да се затвърди материала по тях.

Четвърти клас на начален етап позволява доста от предметите да се интегрират с ЧЕ (чужд език). Учениците имат по програма 3 учебни часа по ЧЕ. Работи се с граматични структури и различни по тематика текстове. Речниковият запас е доста по-богат на този етап. Тук практиките по метода CLIL успяват да реализират множество цели: комуникативност; креативност; четене с разбиране; създаване на кратък текст. Учениците по-леко навлизат в новият материал, а ЧЕ провокира интереса им с по-различното поднасяне на информацията. Езиковата компетентност се подобрява и учениците реално прилагат знанията си по ЧЕ, за да се запознаят с темата на урочната единица. Наблюдава се изключителна активност на децата по време на часовете и желание за участие.

При подготовката на практиките учителят трябва да е изключително внимателен. Интегрираните предмети трябва взаимно да се подпомагат и да не затрудняват прекомерно децата. Трябва да се балансира с различни дейности, да се търси правилното им приложение за постигане на целта на урока. Няма готов източник за такъв тип преподаване. Някои задачи се опростяват, други се създават от него самия, интерпретират се в процеса на работа според хода на урока. Учителят трябва да прецени и избере, кои дидактически материали биха били полезни. Подготовката към всяка практика изисква повече време от обичайното за урок. Тук учителят взема под внимание основния материал / по неезиков предмет/ и интегрирането му с ЧЕ; трябва да прецени типовете упражнения, да подреди дейностите и да често сам да си създава текст/ презентация към урочната единица. Подготовката на децата в езиково отношение е изключително важна. Ако учителят работи целенасочено – задавайки постепенно и надграждайки знанията на децата, това има преки резултати. При този метод езиковата подготовка се подобрява, като не се ощетява подготовката по неезиковия предмет. Подходящи предмети за уроци по метода CLIL са: човек и природа, човек и общество, час на класа; математика; изобразително изкуство; технологии и предприемачество; физическо възпитание.

След провеждане на практиките, в класовете бяха проведени анонимни анкети. Учениците от втори, трети и четвърти клас трябваше да отговорят на следните въпроси с „да“, „не“, „нямат представа“: Интересен ли беше урокът? Трудно ли беше да учиш на английски език? Искаш ли пак да има такъв урок?. Резултатите от отговорите на анкетираните ученици са представени на фигура 1.

Интересен ли беше урокът?, Трудно ли беше да учиш на англ.език? и Искаш ли пак такъв урок?

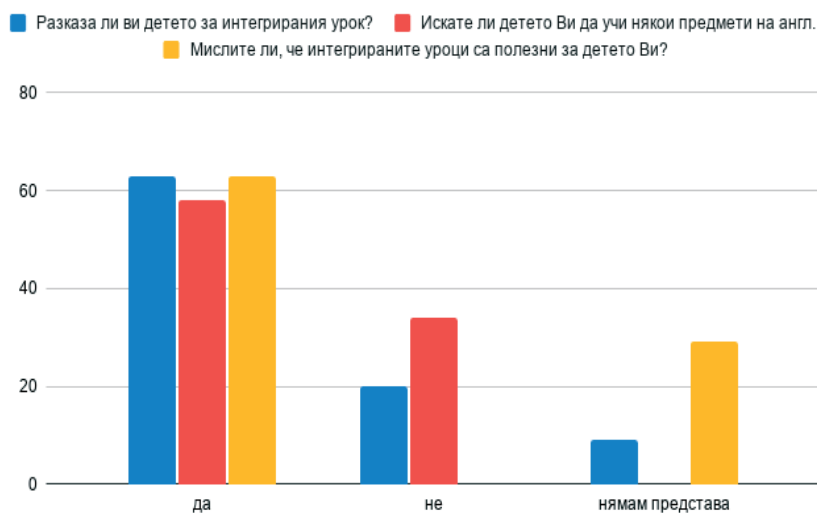
Фигура 1. Отношение на учениците

Както може да се види от резултата, учениците са заинтригувани от уроците по метода CLIL; нямат затруднение с усвояването на новите знания и елементи на разбиране при преподаване на ЧЕ; имат желание за още такива уроци. Повишената мотивация на децата проличава още по време на практиката. Учениците са видимо по-концентрирани; проявяват по-голямо желание за участие в часа.

На Фигура 2 са представени и резултатите от анонимна анкета сред родителите на същите ученици. Родителите трябваше да отговорят с „да“, „не“, „нямат представа“ на следните въпроси: Разказа ли детето Ви за интегрирания урок? Искате ли детето Ви да учи някои предмети на английски език? Мислите ли, че интегрираните уроци са полезни за детето Ви?

Трябва да поясня, че родителите не са били информирани от учител за проведените се практики, нито за целта на провеждането им. Мнението им не е насочвано с предварителна информация, поясняваща метода CLIL. Резултатът показва обективното им мнение.

Разказа ли детето Ви за интегрирания урок?, Искате ли детето Ви да учи някои предмети на англ.език? и Мислите ли, че

Фигура 2. Отношение на родителите към прилагането на CLIL метод

На базата на проучената литература, на обработката на анкетите от мненията на учениците и родителите, участвали в описаните практики за интегрирано обучение, могат да се направят следните изводи: CLIL осигурява учебна среда, която дава възможност да се реализират съвременните теоретични и методически концепции по оптимален начин. Концепцията за автентичност се отнася както за съдържанието, така и за взаимодействието. За разлика от традиционното чуждоезиково обучение, използването на CLIL в класната стая означава работа както с автентично съдържание по учебен предмет/тема, така и взаимодействие с езика. Погледнато от методологична гледна точка, CLIL използва разнообразни стратегии и техники за учене. Тези стратегии са много важни при изучаването на езици и могат да доведат обучаемия до определена степен на независимост. Автономността на учащия се е най-високата цел на всяко образование. Тя се основава до голяма степен на усвояването на стратегии за учене и умения за учене. Темите, които се разглеждат в CLIL часовете помагат на учениците да разберат значението на формите на сътрудничество – групова работа и работа по проект.

(Endnotes)

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Content_and_language_integrated_learning